

Cesta nahoru

Žalmy 120 až 134 se označují jako „Písně stupňů“ a vskutku mají zřetelně „vzestupný“ charakter. Prorocky popisují po sobě jdoucí fáze, v nichž ostatek Izraele bude obnovován pro zem, pro město Jeruzalém a pro Boží místo přebývání na Si-
onu, aby potom požíval bohatá požehnání tisíciletého království. Pozornému čte-
náři těchto žalmů se to brzy stane jasným. Nyní chceme ukázat, jak působivě po-
sledních pět z těchto žalmů ilustruje i pro nás dnes „cestu nahoru“. Chtěli bychom
čtenáře povzbudit, aby si nejprve žalmy 130-134 přečetl, aby mohl mít z článku
užitek.

Žalm 130

Tento Žalm začíná slovy: „*Z hlubokosti.*“ Odtamtud jsme my všichni přišli – a jaké
hlubokosti to byly! Skladatel Žalmu ale před sebe staví Hospodina a obrací k Němu
svou snažnou prosbu. A co nachází? To samé, co najdeme i my: „*Ale u tebe jest
odpuštění, aby uctivost k tobě zachována byla.*“ (v. 4) A pak poznává, že Pán nejen
odpouští, nýbrž také vykupuje: „*On zajisté vykoupí Izraele ze všech nepravostí
jeho.*“ (v. 8) V jednom dřívějším Žalmu volal o pomoc: „*Vykup, ó Bože, Izraele ze
všelijakých úzkostí jeho.*“ (Žalm 25,22) Ale soužení jsou přece jen symptomy. Jejich
vlastní příčina spočívá v naší nepravosti. Musíme tedy poznat „*hlubokosti*“, do kte-
rých jsme upadli, a volat k Pánu. Pak obdržíme odpuštění všech svých hříchů a za-
kusíme jeho vykupující sílu v osvobození od tíže svých vin. To je začátek cesty na-
horu!

Žalm 131

Zde vidíme obraz požehnaných účinků odpouštějící milosti ve věřícím. Jen tato mi-
lost může zkrotit naše srdce a osvobodit je od světa. Před naším obrácením bylo
naše srdce povýšené a naše oči pyšné. Zkoušeli jsme velké činy a nic jsme nepova-
žovali za nedosažitelné. Svět nás vtahoval do svého zajetí, takže jsme nemohli odo-
lat jeho svodům. Ale pro toho, kdo v pravdě obdržel Boží milost, se vše stalo jiným.
Může se skladatelem žalmu říci: „*Nepozdvihlo se srdce mé, ani se povýšily oči mé,
aniž jsem se vydal ve věci veliké, aneb vyšší nad to, než mi náleží.*“ (v. 1) Naučil se,
jak je malý. A místo aby dále sledoval svou vlastní vůli, přijímá vírou nyní rád Boží
myšlenky, zjevené v Bibli. Tak může pokračovat: „*Zdali jsem nepoložil a neupokojil
duše své, jako dítě ostavené od matky své? Ostavenému podobná byla ve mně duše
má.*“ (v. 2) Ještě neodstavené dítě si může radostně hrát s druhými, avšak jakmile
je u své matky, rychle končí jeho zapomnětlivost na sebe a klid – touha po mateř-
ském mléku je přemůže! Odstavené dítě naproti tomu může být u své matky klidné
a odevzdané. Už nepocituje toto neodolatelné dráždění, protože nyní zná jiné

zdroje potravy, které je uspokojují. Tak je také věřící odstavený od světa a svých dřívějších vášní. Svou potravu a uspokojení nachází nyní v Kristu. S klidným nadhledem může nyní shlížet na všechny světské radosti.

Žalm 132

Tento Žalm nás vede ještě dále nahoru. Je nám připomenut David a jeho námaha, jakož i onen podstatný rys, který ho vyznačoval a přinesl mu přívlastek „*muž podle srdce Božího*“. Už v mladých letech platila totiž jeho náklonnost Boží truhle, i když byla uloupena Filistinskými, a později, po svém navrácení, se dostala do zapomenutí v domě jistého Abinadaba (1. Sam. 7,1 a dále). Byla symbolem Boží přítomnosti uprostřed izraelského národa. A tak prorocky ztělesňovala způsob, jakým bude Bůh jako Vykupitel v „člověku Ježíši Kristu“ přítomný mezi námi lidmi.

Nyní slyšel David o truhle smlouvy v *Efratě* (tj. v Betlémě Judově, kde strávil své dětství), a nakonec ji nalezl „*na polích Jaharských*“ (v. 6), což byl pravděpodobně poukaz na Kariatjeharim, kde stál Abinadabův dům. Doba 20 let, v nichž tam truhla stála, byla pro Davida dlouhou dobou plnou zkoušek za pronásledování Saulem. On, ten pomazaný král, byl zavržen! Co bylo nyní po všech těchto letech trápení jeho největší touhou? Většina z nás by si asi přála dosáhnout klidného přístavu, mít dům, kde bychom bezpečně mohli bydlet a v noci pokojně spát, aniž bychom byli ustavičně v pohotovosti před nebezpečím. Pro Davida bylo toto vše jistě rovněž hodné dosažení. Avšak měl touhu, která byla ještě větší. Touto touhou byl naplněn tak, že dal Hospodinu „*Mocnému Jákobovu*“ slavnostní slib. Své vlastní bezpečí a pohodlí chtěl dát do pozadí, dokud „*nenajdu místa Hospodinu přibytky Mocnému Jákobovu*“ (v. 5 – přel.), aby pak mohl říci: „*Povstaniž, Hospodine, a vejdi do odpočinutí svého, ty i truhla velikomocnosti tvé /tvé moci/*“ (v. 8).

Nyní to shrneme: Nejprve byla naše duše vyvedena „*z hlubokosti*“, abychom obdrželi odpuštění a vykoupení (Žalm 130). Potom jsme byli ve svém nitru osvobozeni od pyšné domýšlivosti těla a navenek učiněni imunními pro svůdné dráždění světa (Žalm 131). To už je velkolepé – ale to vše má sloužit určitému cíli. **Nad** odpuštěním, vykoupením a osvobozením, ano dokonce **nad** odpočinkem, který nás (přes přítomná utrpení) naplňuje, má v našich srdcích zakotvit **Kristus**, ta pravá „*truhla svědectví*“. **Jemu** má platit naše náklonnost. Nyní hledáme „*místo pro Pána*“, zatím co ještě čekáme na den Jeho zjevení, ve kterém dokonale a s konečnou platností vejde do odpočinutí (srv. s 1. Kor. 1,7). Neboť ačkoli David mohl říci: „*Já zajisté podle své nejvyšší možnosti nachystal jsem potřeb k domu Boha svého ... Nadto z veliké lásky k domu Boha svého ...*“ (1. Par. 29,2.3), tu přece nesměl postavit chrám. Nalezl sice „*místo pro Hospodina*“ v Jeruzalémě a postavil tam stan pro truhlu, ale to bylo jen přechodné a jen přípravou ke zřízení chrámu. Ve skutečnosti to byl Šalomoun, který vyslovil slova z veršů 8 a 9, jak víme z 2. Paralipome-

non 6,41. Stejně tak jako pro Davida, tak ani pro nás ještě nepřišla chvíle, kdy Bůh a Jeho Kristus – ta pravá „*truhla jeho moci*“ – vejdou do Svého **věčného** odpočinutí. K tomuto budoucímu dni je obráceno naše očekávání. Přesto tu je už zde nyní, kdy Kristus je ještě zavržen, „*místo pro Hospodina*“. Je to Jeho Shromáždění, které si On sám vystavěl, a které „*brány Hádes ... nepřemohou*“ (Mat. 16,18). Přes všechna lidská selhání tu je Shromáždění (Církev) jako Boží dům na zemi, a má pro nás vysokou cenu. Ano, vysokou cenu – ale ne tu nejvyšší! Boží Shromáždění (Církev) je vskutku místem pro Pána, ale ve svém pořadí stojí přece pod Pánem, jehož je příbytkem. Bez Něho by nebylo ničím.

Jak velmi se v historickém pohledu na Boží domácnosti liší Davidovy dny od našich! Ale tehdy platné principy se nezměnily. Bůh působí v našich duších stále ještě podle téhož vzoru, když nás vede k tomu, aby **Kristus** byl naším nejvyšším cílem. Chce v nás probouzet touhu, aby Kristus, i když tělesně nepřítomný, zde našel místo.

Už jsme všichni dospěli k tomuto bodu? Je to naše největší snaha? Dává to křídla těm mezi námi, kteří pracují v evangeliu, aby pro Něho získávali duše? Máme radost z každého skutečně obráceného člověka při myšlence: opět jedna další duše, v níž Kristus skrze Svého Ducha nalezl „místo“? A ti mezi námi, kteří pracují v Slovu a učení nebo pasou Boží stádo – děláme to tak, aby Kristus skutečně mohl zaujmout Své právoplatné místo v srdcích Svých svatých? Aby Jeho život v nich nabyl podoby a On se jim stal viditelným? A ti mezi námi, kteří nemají veřejně viditelný dar, kteří tiše a skrytě jdou po své cestě? Mohou s Pavlem říci, že „*jako prvě vždycky, tak i nyní veleben bude Kristus na těle mém, buď skrze život, buď skrze smrt*“ (Fil. 1,20)?

Jestliže v nás Kristus zaujme Jemu náležející místo prvotnosti, bude naše duše prožívat nejvyšší blaženost a požehnání. Proto tento Žalm končí plností zaslíbení požehnání: „*Potravu jeho hojným požehnáním rozmnožím, chudé jeho chlebem nasytím. A kněží jeho v spasení zobláčím a svatí jeho vesele prospěvovati budou.*“ (v. 15.16)

Žalm 133

Toto požehnání však věřící nepožívají navzájem odděleně. Jíme své „sousto“ nikoli sami, nýbrž společně s druhými. Tak vystupujeme s Žalmem 133 o další stupeň výše, když vidíme onu jednomyslnost, která je „*dobrá a utěšená*“ (v. 1). Praktická jednota je možná jen pod vedením Ducha Svatého, „*jako mast výborná /vzácný olej/ na hlavě*“ (v. 2). Jednomyslnost, která je skutečná, je působena skrze milost Ducha a „*sestupuje*“ od slavné Hlavy Shromáždění. Tak jako vzácný olej stékal od Aronovy hlavy dolů a jeho vůně pronikala až na okraj jeho šatů. Nebo, jak to vyjadřuje další obraz, „*jako rosa Hermon, která sestupuje na hory Sionské*“. Hory Sionu

jsou malé ve srovnání se vznešenou hlavou Hermonu, přece rosa, která sestupuje z Hermonu, svlažuje a přináší požehnání, ano dokonce „*život až na věky*“ (v. 3).

Novozákonní učení o jednotě Kristova těla je v souvislosti s Boží radou a nikoli se zkušeností svatých. Žalm 133 však popisuje **praktickou** jednotu svatých jako bratří. Je zcela podstatně spojena s naším tématem „vystupování nahoru“.

Žalm 134

V tomto Žalmu dosahujeme vrchního konce schodů Písní stupňů. Jde o **velebení**. Výše se věřící sotva může dostat. Všechno, co od Boha dostáváme, a pak si v síle Ducha Svatého vírou přivlastníme, musí ve velebení plynout zpátky k Bohu. „*Služebníci Hospodinovi*“ stojí dokonce „*každé noci /po nocích/*“ v Hospodinově domě, aby Ho chválili (v. 1). V noci je tma a všechno spí. Není slyšet žádný tón. Všichni zpěvní ptáci se odebírají k odpočinku. Je slyšet jen hlas „služebníka“, jenž pozvedá své ruce ve svatyni a chválí Hospodina.

Tak by tomu mělo být i u nás. Noc, která se položila na tento svět, když byl Kristus zavržen, stále ještě trvá. Avšak my bychom se měli Bohu blížit a Jemu – jako slavík – už před rozedněním zpívat chválu, dříve než se probudí ostatní zpěváci. Kéž by naše srdce ustavičně bez zábran oplývala velebením Jeho Osoby! Ale jak zřídka se to děje! Kristus často nezaujímá v našich srdcích první místo, a my proto také jen zřídka prožíváme toto trojí působení: požehnání, jednomyslnost a velebení.

Poslední verš tohoto Žalmu zní: „*Požehnej tobě Hospodin ze Siona, kterýž učinil nebe i zemi.*“ Dokonce když my tedy Bohu něco přineseme, jak je to naší výsadou ve velebení, pokaždé zjistíme, že Bůh nám za to daruje dodatečné požehnání. On nikdy nebude naším dlužníkem. Na horním konci stupňů má podle toho Bůh poslední slovo, a to znamená: **požehnání**. Jak by tomu také mohlo být jinak! Nepřevyšuje On vždy znovu naše nejmělejší očekávání? On to činí zcela jistě!

„*Kdo prvé dal jemu, a bude mu odplaceno? Neboť z něho, a skrze něho, a v něm jsou všechny věci, jemuž sláva na věky věků. Amen.*“ (Římanům 11,35.36)

F. B. Hole, IGL, 06/2021

Křesťan a peníze

Dva hříchy jsou ve Starém zákoně zvláště charakteristické pro nevěru izraelského národa: modlářství a smilstvo. Žel, i my musíme být před nimi v Novém zákoně vážně varováni. Avšak jsme také varováni před mnoha jinými nebezpečími. Jedním z nich se pro křesťana jako zvlášť velké zdá být láska k penězům. Ve druhé části Boží slova je o tom mnohokrát zmínka.

Touha po penězích v Novém zákoně

Žádný z novozákonních pisatelů tento předmět nepomíjí. Všichni nás stále znovu varují, abychom neobraceli svou důvěru k materiálním nebo finančním hodnotám, neboť je můžeme ztratit přes noc. Tak mnoho věcí se může zvrtnout. Jistě, můžeme se pojistit proti některým nebezpečím, jako je požár apod., ale Bůh má mnoho způsobů, jak nás upozornit na pomíjivou povahu bohatství. Ani to nemusí být investiční portfolio, které dramaticky ztratí hodnotu. Bůh má mnoho způsobů, aby nás odradil od důvěřování položkám, které jsme se snažili ochránit. Ti, kdo si myslí, že jsou bezpeční kvůli svému hmotnému bohatství, se velmi mýlí. Je mnoho případů v historii křesťanství, které nás varují před takovým nepochopením.

Můžete zvětšit své materiální bohatství, jestliže se ustavičně zaměstnáváte tím, jak bohatnout. Ale můžete je také chránit tím, že nedbáte na potřeby spoluvěřících a jiných lidí. Pisatelé Nového zákona to obojí ostře odsuzují.

Je mnoho výrazů, které můžeme užít k popsání tělesného sklonu mužů a žen toužit po materiálních věcech a spoléhat na ně: žádostivost, závist (ve finančním smyslu), skoupost (vzhledem k chudým), spory o dědictví, atd. Kdo by mohl říci, že zde nemá žádné slabosti? Nikdo by se neměl rychle prohlašovat za zbaveného takových postojů. Je to nebezpečí jak pro bohatého, tak i pro chudého. Bohatý člověk se často chce stát ještě bohatším, někdy i pomocí nesprávných metod, a chudí jsou v nebezpečí, že budou bohatým závidět. Je-li tomu tak, i oni mohou končit tím, že se budou všemožně snažit stát se také bohatými.

Několik příkladů od vybraných od pisatelů Nového zákona ukazuje, jak mnohostranné je toto téma:

Matouš: „Řekl mu Ježíš: *Chceš-li dokonalým býti, jdi a prodej statek svůj a rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi, a pojď, následuj mne. Uslyšev pak mládenec tu řeč, odešel, smuten jsa, nebo měl statku mnoho.*“ (Matouš 19,21-22)

Marek: „Pravil pak, že to, což pochází z člověka, to poskvvrňuje člověka. Neboť z vnitřku ze srdce lidského zlá myšlenka pocházejí, ... krádeže, lakomství.“ (Marek 7,20-22)

Lukáš: „I řekl jemu jeden ze zástupu: *Mistře, rci bratru mému, ať rozdělí se mnou dědictví. A on řekl jemu: Človče, kdo mne ustavil soudcem aneb děličem nad vámi? I řekl jim: Vizte a vystříhejte se od lakomství, neboť ne v rozhojnění statku něčího život jeho záleží.*“ (Lukáš 12,13-15)

Jan: „Kdo by pak měl statek tohoto světa, a viděl by bratra svého, an nouzi trpí, a zavřel by nitro své před ním, kterak láska Boží zůstává v něm?“ (1. Jana 3,17)

Pavel: „Kořen zajisté všeho zlého jest milování peněz, kterýchž někteří žádostivi byvše, pobloudili od víry, a sami se naplnili bolestmi mnohými. Ale ty, ó človče Boží, takových věcí utíkej, následuj pak spravedlnosti, pobožnosti, víry, lásky, trpě-

livosti, tichosti.“ (1. Tim. 6,10-11; srv. s 1. Tim. 3,3; 2. Tim. 3,2; Žid. 13,5)

Jakub: „*A kdyby bratr neb sestra neoděni byli, a opuštěni ze strany živnosti vezdejší. Řekl by pak jim někdo z vás: Jděte v pokoji, shřejte se, a najezte se, avšak nedali byste jim potřeby tělesné, což to platí? Tak i víra, nemá-li skutků, mrtvá jest sama v sobě.*“ (Jakuba 2,15-17; srv. s 5,1-5)

Petr: „*..., srdce majíce vycvičené v lakomství, synové zlořečenství...*“ (2. Petra 2,14)

Juda: „*... poblouzením Balámovy mzdy se vylili,...*“ (Judy 11)

Vědět a jednat

Každý ví, že následující, často citovaný výrok apoštola Pavla k Timoteovi, je životní skutečnost: „*Nic jsme zajisté nepřinesli na tento svět, bez pochyby že také nic odnésti nemůžeme.*“ (1. Timoteovi 6,6-8) Není nutné žádné zvláštní zjevení k pochopení toho, že když se narodíme, nepřinášíme si s sebou majetek žádného druhu. Přicházíme na tuto zem nazí. To samé probíhá na konci života zde: Nikdo si s sebou nevezme ani haléř pro to, co je po smrti. Nicméně, my často žijeme a jednáme, jako kdyby naše materiální vlastnictví bylo naše pro staletí a jako kdyby naše existence, náš úspěch a naše štěstí byly závislé na našem bohatství. Jak krátkozrací umíme být! Nikdo, kdo pozorně čte starozákonní knihu Kazatel, nebude otevřený pro toto přesvědčení. Šalomoun měl všechno, co si můžete představit, pokud jde o zemský majetek v jeho dnech, ale přesto ho to zanechávalo s pocitem vnitřní prázdnoty.

Nebeská bohatství

Křesťané vlastní bohatství, která daleko převyšují zemská bohatství. Bůh nám dal duchovní požehnání v Kristu Ježíši (viz Ef. 1,3). Ta jsou svou povahou nebeská, a tak je budeme prožívat plně v nebi, ale máme je nyní zde na zemi. V protikladu k tomu budeme muset nechat své peníze a majetky zde.

Proč k nim potom tak velmi lneme? Proč se mezi věřícími vyskytují tu a tam dědické spory? Ježíš odmítl jednat o věcech dědictví (viz Lukáš 12,14). Zdědit materiální věci je pro nás často důležitější, než vzít si naše duchovní dědictví, víru, s kterou šli naši duchovní předkové. Snažíme se o zemský majetek více, než abychom směřovali svá srdce k nebeskému vlastnictví. Jak snadno obracíme svou důvěru k materiálnímu bohatství, místo abychom ji obraceli k Bohu, aby nás chránil a pomáhal nám ve výzvách, s nimiž se setkáváme zde! Bůh nám někdy ukazuje, jak pomíjivý a nestálý je zemský majetek. Ale někdy nám také nechává náš způsob života, vedený v zemském smýšlení. V tomto případě si jen později uvědomíme duchovní ztrátu, kterou jsme utrpěli, možná až u Kristovy soudné stolice.

Zůstává v nás Boží láska?

Už jsme citovali slova apoštola Jana v jeho První epištole. Jsou velmi působivá: „*Kdo by pak měl statek tohoto světa, a viděl by bratra svého, an nouzi trpí, a zavřel by nitro své před ním, kterak láska Boží zůstává v něm?*“ (1. Jana 3,17) Dnes mnozí z těch, které Pán vykoupil, vlastní mnohem více než je to, co je nezbytné pro život. A přece často je nám těžké otevřít svou ruku, když vidíme bratra nebo sestru, jak trpí nouzi. Bůh nás zkouší ohledně toho, jak dalece máme srdce pro ty, kteří potřebují pomoc, a zda jsme ochotni dát jim něco ze své hojnosti: „*Kterak láska Boží zůstává v něm?*“ Láska je abstraktní výraz, ale vždy se ukazuje praktickým způsobem. Bůh nám ukázal svou lásku k nám tím, že dal Svého Syna. My ukazujeme svou lásku ke svým spoluvěřícím skutky, které pro ně činíme. Nebudeme schopni radovat se z Boží lásky, jestliže milujícím způsobem nejednáme s potřebami svých bratří a sester.

Pavel jednou napsal: „*Jestliže pak kdo o své, a zvláště o domácí péče nemá, zapřel víry, a jest horší než nevěřící.*“ (1. Tim. 5,8) Tento verš se vztahuje zvláště na vdovy, ale můžeme ho použít na kohokoli, kdo skrze nějakou životní okolnost ztratil svého živitele. Takoví věřící, kteří jsou blízko nás, vyžadují naši zvláštní pozornost. Bůh se o ně stará, ale chce, abychom se o ně starali také.

Každý, kdo lpí na svých penězích, kdo miluje to, co má, více než Pána a Jeho lid, dříve nebo později utrpí ztrátu jako výsledek své skouposti. Naše slova snad znějí vždy tak duchovně, ale jsou bezcenná a prázdná, jestliže náš život nezdobí dobré skutky. Bůh takovému postoji nebude žehnat.

Člověk, který miluje Pána, a proto také Jeho lid, to ukazuje praktickým způsobem. Když tak činí, bude bohatě odměněn. Všeobecně řečeno to není materiální odměna. Avšak je také pravda, že Pán nám dává odměnu nejen v budoucnosti, ale že není nikdo, kdo Pánu slouží svým majetkem a kdo je štědrý dnes, „*aby nevzal stokrát tolik nyní v času tomto domů a bratrů a sester a matek a dítek a rolí s protivstvím, a v budoucím věku život věčný.*“ (Marek 10,30). Odměna od Pána je vždy rozhojnilá. Otázka je: Kde hledáme odměnu?

Manuel Seibel, T&T, 04/2018

Tvé maso a tvůj bratr

Římanům 14,1 – 15,7¹

Tento oddíl tvoří jednu část učení a pojednává o předmětu, který se na první pohled jeví tak, že má malý význam pro křesťany v 21. století, totiž o postoji prvních

¹ Biblický text je uveden ve znění Českého studijního překladu.

křesťanů v Římě ve vztahu k jedení nebo nejedení určitých druhů potravy. Při bližším prozkoumání se však ukazuje, že opak je pravdou: Jsou tu obsaženy zásady, které jsou dnes velmi významné. Bylo by možné vyřešit mnoho problémů mezi věřícími, nebo se jich i vyvarovat, kdybychom jednali (více) podle těchto zásad.

Situace v Římě

Úvodní výrok v tomto oddílu je napomenutí, abychom přijímali ty, kteří jsou „slabí ve víře“ (14,1). To vyvolává otázku: Kdo jsou tito slabí věřící? Další verš to vysvětluje: „Slabý jí zeleninu.“

Se vši pravděpodobností povstal tento rozdíl postojů, alespoň z části, ze skutečnosti, že ve shromáždění v Římě byli věřící ze Židů, stejně jako z pohanů. Věřící s židovským původem se zdržovali od nečisté potravy (3. M. 11; 5. M. 14) a měli těžkosti s uskutečňováním své křesťanské svobody. Jejich smýšlení bylo, že židovské zákony o stravovacích předpisech jsou jednou z věcí, která stanovovala, kdo jsou: Boží lid v protikladu ke „psům“ (podobně jako Petr ve Skutcích 10,9-16). Návdavkem k tomu měli někteří dodatečné starosti, které je vedly ke zdržování se od věcí, jež samy o sobě nebyly nečisté (jako víno nebo maso všeobecně: v. 21). Takové výčitky svědomí se zakládaly na jiných úvahách, například na otázce, zda některé druhy potravy snad byly obětovány modlám, dříve než byly prodávány.

Na první pohled bychom si mysleli: Co by mohlo být méně důležité než rozdíly ve zvycích, co jíme? Proč se apoštol Pavel tak zajímal o toto téma a proč ho Duch chtěl vést, aby tomu v tomto Dopisu věnoval takový významný oddíl? Věc spočívá v tom, že to nebyla pouze otázka zvyků ohledně jídla, ale že tu bylo nebezpečí, že tato otázka by se mohla dotknout bratrských vztahů mezi věřícími – a dokonce i jejich schopnosti plně prožívat svůj vztah k Bohu v chválách a velebení. Verš 3 říká: „Ten, kdo jí, nechť nezlehčuje toho, kdo nejí, a kdo nejí, nechť nesoudí toho, kdo jí. Vždyť Bůh ho přijal.“ Byly tu dvě skupiny a každá měla sklon jednat způsobem, který nebyl bratrský: Ti, kteří se cítili svobodni jíst (ti „silní“) byli v nebezpečí, že budou pohrdat těmi, kteří se necítili svobodni jíst (těmi „slabými“). Slabí naopak byli v nebezpečí, že budou silné odsuzovat.

Důležitost pro dnešek

To, co je v této kapitole pro nás tak poučné, je způsob, jímž Pavel povzbuzuje každou skupinu, zvláště ty silné, aby změnila svůj postoj, city a chování vůči svým bratrům. Lidská mysl by se klonila ke zcela jinému přístupu:

1. Stanovit, která z těch skupin má pravdu a která ne.
2. Ti, kteří mají pravdu, potřebují poučit ty, kteří ji nemají.
3. Ti, kteří nemají pravdu, potřebují změnit své chování.

Ale žádná taková metoda není přijata. To překvapuje tím více, že Pavel zcela jasně ukazuje, který názor je správný. Říká: „*Vím a jsem přesvědčen v Pánu Ježíši, že nic není nečisté samo v sobě.*“ (v. 14) A: „*My silní ...*“ (15,1) Pavel se ztotožňoval s těmi, kteří rozuměli křesťanské svobodě ve věcech jídla a pití. Ti slabí nebyli v plném prožívání pravdy a bezpochyby to byl důvod, proč neměli být žádáni, aby rozhodovali o nesnadných otázkách (14,1). Ale nebyla to jednoduše otázka vysvětlení slabému, že křesťanská svoboda zahrnuje svobodu jíst všechny druhy potravy (s výjimkou krve a udušeného: Skutky 15,29). Pavlovou primární otázkou není: „Kdo má pravdu?“ nebo dokonce: „Co je správné?“, ale: „Jak můžeme jednat se svými bratry křesťanským a Krista ctícím způsobem?“ Pro silného bratra to bude směřovat k otázce, zda a jak bude užívat svou křesťanskou svobodu a za jakých okolností bude lépe se jí vzdát. Pro slabého bratra to bude směřovat k otázce, zda má soudit druhé na základě svého vlastního svědomí.

Jak jednat s věřícími, kteří ještě nevidí věci tak, jak je vidíme my

Pavel udává více důležitých ukazatelů, které pozvedají celou záležitost na mnohem vyšší úroveň, než jsou záležitosti jídla a pití, nebo různosti názorů. Jdou k základu a středu křesťanské víry. Obracejí se ne pouze k symptomům, ale k příčinám a postojům, které za nimi stojí:

- Verš 3: „*Neboť Bůh ho přijal.*“ Jaký působivý důvod to je k novému uvážení našeho chování vůči našemu bratrovi: Bůh ho přijal. Boží láska a milost byly zjeveny v Kristu – a to by mělo ovládat i ty nejmenší věci v našem životě (srv. s 15,7).
- Verš 4: „*Kdo jsi ty, že soudíš cizího sluhu?*“ Tento bod je adresován slabému bratrovi, který při zvažování toho, co jeho bratr dělá správně a nesprávně, zapomněl na důležitý bod: Jeho bratr je odpovědný ne jemu, ale Pánu!
- Verš 5: „*Někdo považuje jeden den za důležitější než druhý, jiný považuje všechny dny za stejně důležité. Každý nechť je plně přesvědčen o tom, jak sám smýšlí.*“ Dále je ponechán prostor pro individuální zkoušení. Je dobré mít přesvědčení, ale neměli bychom je vnucovat druhým, nebo se dokonce uchýlovat k bojování ohledně sporných věcí, u kterých se snad cítíme být silní. Kolikrát byla způsobena velká škoda tím, že se snažíme přimět každého, aby souhlasil s našimi vlastními názory (někdy dokonce s našimi „zamilovanými náhledy“ nebo „koníčky“)! Mnohem spíše bychom se s modlitbou měli zkoušet před Pánem.
- Verše 6-9: „⁽⁶⁾*Kdo zachovává určitý den, zachovává jej Pánu. Kdo jí, jí Pánu, neboť děkuje Bohu; a kdo nejí, nejí Pánu a také děkuje Bohu.* ⁽⁷⁾*Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá.* ⁽⁸⁾*Neboť žijeme-li, žijeme Pánu, umíráme-li, umíráme Pánu. Ať tedy žijeme či umíráme, patříme Pánu.* ⁽⁹⁾*Vždyť proto Kristus zemřel a ožil, aby se stal Pánem mrtvých i živých.*“ Tento oddíl

zdůrazňuje to, že Kristus je Pán (jako verš 4 zdůrazňoval, že my jsme služebníci). Že Kristus je Pán, je zde založeno na Jeho smrti a vzkříšení – na těchto dvou událostech, které jsou tak ústřední pro křesťanskou víru. Proto jak bychom měli být starostliví, abychom nezasahovali do Kristova panování, ale spíše byli před Ním pocvičeni a žili s pohledem na to, abychom se Mu líbili!

- Verš 10: „*Ty pak, proč soudíš svého bratra? Nebo i ty, proč zlehčuješ svého bratra? Všichni se přece postavíme před soudnou stolicí Boží.*“ Zde apoštol uvádí jinou daleko jdoucí myšlenku: Jednoho dne budeme stát před Boží soudnou stolicí. Tam budeme muset „vydat počet“ (v. 12), slabý bratr z toho, jak jednal se silným bratrem, a opačně. Otázka nebude pouze: ‚Kdo měl pravdu?‘, ale: ‚Byl můj postoj vůči mému bratrovi ke cti Krista?‘ Tato vyzývající myšlenka se vztahuje na obě skupiny, na ty, kteří ‚soudí‘, i na ty, kteří mají tendenci ‚zlehčovat‘.
- Verš 13: „*Nesudíme už tedy jeden druhého, ale raději posudte, jak si počínat, abyste nekladli bratru do cesty kámen úrazu nebo svod.*“ Zde je jiná důležitá úvaha. Moje jednání má potenciál vést druhého ke klopýtnutí. Vezmi silného: Ten je přesvědčen – a je to tak správné – o své křesťanské svobodě jíst. Avšak jeho vlastní svoboda není to jediné, co se má brát v úvahu. Co s účinkem na jeho bratra? Jestliže slabý bratr vidí silného jíst, může následovat jeho příklad a jíst také, ale aniž by ve svědomí byl svobodný, a to by byl hřích (v. 23).
- Verš 15a: „*Zarmucuje-li se tvůj bratr kvůli pokrmu, nejednáš již podle lásky.*“ Zde je jiná důležitá křesťanská zásada: láska! Můžeme být tak zaujati svými úvahami a přesvědčeními, že úplně zapomínáme na lásku, která je nakonec znamením pravosti křesťanství! Láska hledá pro svůj předmět to nejlepší. Moje láska k mému bratrovi by mně měla umožnit vzdát se svých práv a svobody.
- Verš 15b: „*Neuváděj svým pokrmem do záhuby toho, za něž Kristus zemřel!*“ – To je vskutku mocné srovnání. Na jedné straně stupnice je ‚tvé maso‘ – možná talíř plný jídla, něco, co se zítra zkazí. Na druhé straně stupnice máš svého bratra, který je krásně označen jako ten, „za něž Kristus zemřel“. Hodnota nějaké položky je určena cenou, kterou je kupec ochoten za ni zaplatit. Kristus zaplatil Svým životem – nejen za tebe, ale také za tvého bratra, kterým jsi právě byl nakloněn pohrdat nebo si ho málo cenit! Tato myšlenka, působící vystřízlivění, krásně staví věci před naše zraky. Může být naše jídlo tak důležité, že kvůli němu podstupujeme riziko, že poškodíme (nebo dokonce ‚zkažíme, zahubíme‘) bratra, „za kterého Kristus zemřel“, „Boží dílo“ (v. 20)? Příště, když budeme mít těžkost kvůli této či jiné věci, kterou náš bratr nebo sestra snad dělá, zkontrolujme, zda to nebylo nadmíru nafouknuté!
- Verš 19: „*A tak usilujme o to, co vede k pokoji, a o to, co slouží k společnému budování.*“ Zde jsou dvě další úvahy: Jsme zaměřeni na správná řešení, totiž na věci, které směřují k pokoji a ke vzdělání? Naším nejoblíbenějším a možná

nejpevněji držným názorům by nemělo být dovoleno, aby uváděly do nebezpečí věci, na kterých skutečně záleží: pokoj a vzdělání. Jak je snadné vypracovávat takové nebo jiné přesvědčení a zapomínat se přitom ptát, zda někdo vůbec bude tou diskusí vzděláván nebo zda to přispěje k pokojnému souladu. Nic v tomto článku nás nemá zmalomyslněť vzhledem k zastávání pravdy. Máme povinnost, abychom „*vytrvale zápasili o víru, která byla jednou provždy svěřena svatým*“, „*stáli pevně ve víře*“ a byli „*nepohnutelní*“ (Judy 3; 1. Kor. 15,58; 16,13; Gal. 5,1; 2. Tes. 2,15). Ale potřebujeme se mít na pozoru: Můžeme čestně věřit, že bojujeme za víru, a přece jednat chybně. Zvláště když jde o věci svědomí nebo věci užívání našich práv a svobody, je pro nás čas, abychom ukázali pružnost.

(Chybějící) mysl Kristova

V prvních sedmi verších 15. kapitoly je předmět shrnut a přiveden k závěru: „*My silní jsme povinni snášet slabosti těch, kteří nemají sílu, a nemít zalíbení sami v sobě.*“ (v. 1) Postoj, kdy řeknu: „*Já vím, co je správné, a já budu jednat podle toho a nebudu se starat o to, jak se to dotkne kohokoli jiného*“, křesťanovi nenáleží. Bylo by to líbení se sobě jako stojící proti jednání podobajícímu se Kristovu. Nebylo by to Kristovo smýšlení. Neboť apoštol pokračuje a říká: „*Vždyť i Kristus neměl zalíbení sám v sobě.*“ (v. 3) On byl ochoten trpět, nést pohanění. A kde je nyní? Oslaven po Boží pravici. Takže všecko toto „*bylo napsáno k našemu poučení, abychom skrze trpělivost a povzbuzení z Písem měli naději*“ (v. 4).

Potřebujeme mít před sebou Krista, který „*neměl zalíbení sám v sobě*“, a výsledek bude, že budeme „*mezi sebou stejné mysli*“ – není to stejné smýšlení lidského druhu, založené na kompromisu nebo toleranci, ale „*podle Krista Ježíše*“ (v. 5). Když tomu tak bude, pak tu bude výsledek k oslavení Boha: „*abyste jednomyslně jedněmi ústy slavili Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista*“ (v. 6).

Možná, že se proto nepřítel tak často snaží působit, abychom upadli do své náklonnosti soudit, nebo jak to také může být, opovrhovat: brání to skutkům chvály a velebení. Brání nám to jednat v jednotě jako „*svaté kněžstvo*“ (ne pouze jako jednotliví kněží). Zde je další mocná pohnutka k tomu, abychom získali tato rozhodnutí, takže Kristus a Otec nebudou oloupení o jim náležející velebení „*jednomyslně jedněmi ústy*“.

Je zajímavé porovnat závěrečný výrok (15,7) s úvodním výrokiem (14,1). V závěru oddílu je nám řečeno: „*Přijímejte jeden druhého*“, nikoli jen „*slabé*“, a máme to dělat, „*tak jako Kristus k slávě Boží přijal vás /nás/*“, zatím co v prvních verších je řečeno: „*Vždyť Bůh ho přijal.*“ (14,3). „*Vždyť*“ uvádí skutečnost, že Bůh přijal bratra, ale „*jako*“ jde o krok dále a ukazuje na způsob, jakým to bylo učiněno, a na účinek toho. „*k Boží slávě*“ (15,7).

Shrnutí

Viděli jsme, že apoštol Pavel, uvádí ne méně než 12 důležitých a závažných zásad, vztahujících se k otázce jednání mezi sebou v situacích konfliktu mezi porozuměním silného a svědomím slabého bratra:

1. Bůh přijal toho bratra (14,3; srv. s 15,7).
2. Bratr je služebník jiného, Krista (14,4).
3. Měl by být ponechán prostor pro zkoušení se s modlitbou (14,5).
4. Kristus zemřel a vstal, aby byl nad námi Pánem. Proto bychom měli žít tak, abychom se Mu líbili (14,6-9)!
5. Budeme muset vydávat počet před soudnou stolicí (14,10).
6. Měli bychom dávat pozor, abychom nedělali nic, co by mohlo přivést k pádu našeho bratra (14,13).
7. Láska: Moje láska k mému bratrovi by mi měla umožnit vzdát se svých práv a svobody (14,15a).
8. Je to bratr „za kterého Kristus zemřel“, „Boží dílo“ (14,9.15.20).
9. Měli bychom následovat věci, které směřuji k pokoji a ke vzdělání (14,19).
10. Měli bychom následovat Kristova příkladu: On se nelíbil sám sobě (15,3).
11. Jen tímto způsobem můžeme být „jedné mysli“ – „podle Krista Ježíše“ (15,5).
12. To nám umožní oslavovat Boha společně „jednomyslně jedněmi ústy“ (15,6).

Michael Hardt, T&T, 04/2018

Elizeus a synové proroků

předobrazně a prakticky

Jak Elizeus, tak i synové proroků jsou významní co předobraz a dávají nám důležitá praktická ponaučení. Začneme předobrazným významem, a potom se podíváme na některá praktická použití pro náš křesťanský život (neboť, jako vždy, použití vyplývají z učení).

Hádanka

V Elizeově případě přitahuje naši pozornost více charakteristik:

1. Zdá se, že byl silný vztah mezi prorokem Elizeem a jeho předchůdcem Eliášem.
 - O Elizeovi se mluví jako o tom, jenž líval vodu na ruce Eliášovy (2. Král. 3,11).

- Elizeus byl náchylný k tomu, aby doprovázel Eliáše, i když byl povzbuzován, aby zůstal a nešel s ním dál (2,2.4.6).
 - Oba, Eliáš i Elizeus, přešli společně Jordán, ale jen Elizeus se navrácí z druhé strany (2,8.14).
 - Elizeovo obdržení duchovní moci záviselo na něm, zda uvidí Eliáše vystupovat do nebe (2,10).
2. Zdá se, že došlo k postupnému následnictví:
- Elizeus měl být náhradou za Eliáše, a to výslovně: „*Elizea ... pomazeš za proroka místo sebe.*“
 - Elizeus dostává Eliášův plášť – dvakrát (1. Král. 19,19; 2. Král. 2,13).
 - Elizeova služba začíná tam, kde Eliášova končí. Jejich služby se neměly přerývat. To je tím pozoruhodnější, že Elizeus je pomazán už v 1. Královské 19 a opouští všechno (!) a jde za Eliášem a slouží mu, ale jeho vlastní veřejná služba nezačne dříve, než Eliáš je přenesen do nebe (2. Král. 2,10 a dále).
3. Ačkoli je Elizeus Eliášovým následníkem, služba každého z nich je ve svém charakteru silně rozdílná:
- Eliáš vykonává soud, zavírá nebe, zabíjí Bálovy proroky, ohlašuje královu smrt a přivádí oheň z nebe, aby sežral velitele a jeho 50 silných mužů – dvakrát (1. Král. 17,1; 18,40; 2. Král. 1,6.10.12).
 - Elizeus vykonává dobročinnou službu milosti, když činí hořkou vodu sladkou, odstraňuje smrt z hrnce, zachraňuje armádu, dává zpět ztracenou sekeru, očišťuje malomocného, křísí mrtvého, sytí hladové a prostírá hostinu nepřátelskému vojsku. Vykonává velmi podivuhodné zázraky milosti – a soud vykonává, jen když je milost zavržena a zesměšňována.

Tento seznam snad není úplný, ale měl by stačit, aby vzbudil pátravou zvědavost každého čtenáře Bible. Instinktivně cítíme, že Elizeus musí být předobrazem Krista – ale jakým způsobem a jak se do toho hodí Eliáš? Dříve než se pokusíme hádanku vyřešit, potřebujeme se podívat na syny proroků, protože Elizeova služba je vykonávána z velké části mezi představiteli této skupiny.

Výraz „synové proroků /synové proroctví/“ se jeví jako vztahující se k těm, „kteří se mají stát proroky“. Byli ve výcviku s tím, že se měli stát proroky. Když čteme 2. až 9. kapitolu 2. Královské, často se setkáváme s představiteli této skupiny. Zdá se, že se vyznačují:

- nějakým stupněm známosti (2,3.5);
- chyběním duchovní síly a porozumění, alespoň zpočátku (2,16-18);
- trápeními a úzkostmi různého druhu (4,1.40; 6,5);
- známostí s Elizeem, která v průběhu času roste;
- duchovním růstem v Elizeově přítomnosti (4,40-41);

- malou, ale rostoucí vírou (6,1.3).

Elizeus jako předobraz

Eliáš a Elizeus jsou „proroci-dvojčata“, protože oba jsou nastíněním Krista, ačkoli s významnými rozdíly.

Eliáš mluví o Kristu na zemi před křížem:

- Kristus byl pod zákonem a přitahoval pozornost Svého lidu ohledně selhání a odpovědnosti lidu, aby jej vedl zpět k Bohu (Gal. 4,4; Lukáš 5,32). V jednom smyslu byla tato služba započata Janem Křtitelem (Lukáš 3,3.8).
- Eliáš na konci své služby překročil řeku Jordán, dříve než byl vzat nahoru do nebe. Kristus naplnil předobraz tím, že vešel do smrti předtím, než vystoupil do nebe.

Elizeova služba je pokračováním Eliášovy služby, ale v jiném charakteru:

- Elizeus hledí na Eliáše, vystupujícího k nebi, a – na tomto základě – dostává dvojnásobný díl jeho ducha.
- Bere plášť a navrácí se k lidu, když překračuje Jordán v opačném směru.

Zde máme opět obraz Kristovy služby, ale Jeho služby, když se vrací, aby působil v milosti mezi Svým lidem – po Svém vítězství nad smrtí a Svém vystoupení do nebe. To není tolik Jeho osobní služba, ale služba, kterou vykonává skrze Svého Ducha.

Otázka, která stále ještě potřebuje být zodpovězena, je: Kdy se to stane a mezi kým bude Kristus působit v moci Ducha po Své smrti, vzkříšení a nanebevstoupení? Prvotní použití není na dobu církve, ale na čas, kdy prorocké hodiny opět začnou tikat – tj. po uchvácení, když Kristus uprostřed izraelského národa zformuje slabý ostatek (Iz. 10,21-22; Řím. 9,27), který bude postupně růst ve své víře a poznání Božích myšlenek (Micheáš 4,6-7).

Synové proroků jako předobraz

Židovský ostatek, zmíněný výše, je znázorněn syny proroků. Ze začátku nemají mnoho víry a neznají vzkříšeného a do nebe vstoupivšího Krista (jako synové proroků, kteří neberou v úvahu to, že Eliáš byl vzat do nebe (srv. s 2. Král. 2,16-18), a jsou omezeni ve známosti a poznání (2. Král. 2,3.5.7.15.16; 4,1.38)). Ale ostatek bude hledat Pána a dojde k tomu, že Ho pozná a přijme Ho, tak jako synové proroků hledali Elizeovu společnost (6,1), strávili požehnanou dobu jako učící se v jeho přítomnosti a činili stálé duchovní pokroky (4,41). V případě ostatku:

- Na začátku ostatek nebude mít vědomí o odpuštění a bude žít pod oblakem minulé viny (Žalm 6,2; 38,2; 61,2).
- Budou pročišťováni v ohni soužení (Zach. 13,9; Mal. 3,3).

- Pod vedením Ducha budou růst v porozumění, takže budou schopni vyučovat druhé (Dan. 12,3.10). Oni jsou ti Maskilim (viz záhlaví Žalmů 32. 42. 44. atd. /v ČSP/ nebo v poznámce u Daniele 11,35 /v překladu JND/) a budou ohlašovat evangelium království (Matouš 24,14).
- Budou zachráněni ze soužení (Jer. 30,7), a potom zakusí požehnání nové smlouvy (Jer. 31,31-34).
- Nakonec budou hledět na Toho, kterého probodli, budou naříkat v uznání své viny a přijmou Krista jako svého Mesiáše a Spasitele (Zach. 12,10).

Postupný pokrok těch, kteří budou tvořit ostatek, je pěkně ilustrován posledními třemi svátky v 3. Mojžíšově 23:

- Prvního dne sedmého měsíce je svátek trubek. Tento den je dnem novměsíce, mluvící o slabém svědectví, vzbuzeném Pánem.
- Toto svědectví bude postupně růst až ke dni smíření, který je slaven 10. dne sedmého měsíce (v pokání).
- Potom 15. dne sedmého měsíce – v úplňku, mluvícím o plném svědectví, začíná svátek stánků. Tento svátek nastiňuje požehnání v tisíciletém království, do kterého ostatek vejde.

Zároveň tu jsou praktická použití, která můžeme učinit na sebe jako na křesťany nyní.

Praktické použití 1

Jako křesťané máme často sklon podobat se synům proroků. Máme různé potřeby a jsme obklopeni mnohými zkouškami, často bez zdrojů pomoci v nich (ať je to sekera v řece, nebo vdova v dluzích či smrt v hrnci). Žel, že občas „známe“ mnoho a poznáváme „ducha Eliášova“ u druhých, ale, jako synové proroků, sami nemáme duchovní sílu (2. Král. 2).

Ale ten pravý Elizeus přichází do našich okolností, dává milost skrze Svého Ducha a pomáhá nám řešit naše těžkosti a zároveň růst ve víře a moudrosti. Pak zakoušíme způsob, jak Kristus přidává mouku, obstarává potravu, pomáhá nám v našich souženích a vyučuje nás. Čím více jsme poslušní Jeho naučení ve víře (např. žádáním si prázdných nádob), tím více zakoušíme požehnání, které dává. Přitahování Jeho dobrotivosti a milostivým působením, jsme přiváděni k tomu, abychom Ho prosili: „*Prosím, pojď také se služebníky svými.*“ (2. Král. 6,3) A pak slyšíme Jeho odpověď: „*A já půjdu.*“

Praktické použití 2

Můžeme a měli bychom se učit od Krista a napodobovat Ho v Jeho milostivé službě. Jsme svědky potřeb, trápení a zmatení mezi Jeho lidem. Někdy jsme zdě-

šení nesouladem mezi známostí a vírou, tělesnou aktivitou, neplodnými iniciativami (jako bylo poslání 50 silných mužů, aby našli Eliáše, nebo sbírání tykví), atd. Často jsou tyto věci i při nás, a v takových případech máme hledat pomoc a radu u pravého Elizea. Ale někdy nás Pán chce užít, abychom sloužili milostí svým bratrům v duchu Elizea a s pomocí Ducha Svatého.

Nemůžeme nutně zastavovat spoluvěřící, aby nespolehali na „50 silných mužů“, a snad jim musíme dovolit, aby zakusili neužitečnost takových snah (ne v postoji škodolibosti nebo duchovní pýchy, ale v duchu přimluvy). Nemůžeme vždy spoluvěřícím zarazit sbírání tykví, ale můžeme přidávat mouku. Můžeme uvádět Krista. Nemůžeme zabránit žalu, aby nevcházel do jejich okolností, ale můžeme jim poukázat na bohatství, která má Pán v zásobě, jestliže tu jen jsou prázdné nádoby, připravené k naplnění.

Kéž nás Pán může užít tímto způsobem! Kéž jsme ochráněni od shlížení dolů na bratry, kterým podle našeho názoru chybí víra nebo moudrost nebo obojí. A kéž jim místo toho sloužíme Kristovou milostí v moci Ducha.

Michael Hardt, T&T, 04/2021

Elizeus pomáhá synům proroků

Elizeus, prorok milosti, je v některých situacích předobrazem Pána Ježíše, skrze kterého k nám přišla milost a pravda (Jan 1,17). V takových situacích můžeme považovat skupinu mladých mužů, nazývaných synové proroků, za Pánovy učedníky, a nejen ty, kteří byli s Pánem v době Jeho života na zemi, ale také všech, kteří Ho následovali přes staletí. Chci se dívat na dvě zkušenosti synů proroků s Elizeem jako na použití pro nás co učedníků v našem chození s Pánem.

Smrt v hrnci (2. Královská 4,38-41)

Elizeus a synové proroků byli v Galgala – v dobrém místě, místě, které mluví o sebeodsuzování – ale i tak tam byl hlad. Je možné být na správném místě, a přesto zakusit hlad? Ano, je to možné. Může to být kvůli naší vlastní chybě, nebo to může být test od Pána, anebo i obojí. Ale jak reagujeme na takovou situaci? V Bibli je několik příkladů, kde vidíme, jak reagovali muži a ženy víry. Nejsnazší cesta je odejít pryč z toho místa. To je to, co udělal Abraham v době hladu. Šel do Egypta (1. M. 12). Ano, vrátil se svým časem, ale přinesl si s sebou řadu problémů, a ty problémy ho doprovázely po zbytek jeho života. To byla také cesta Elimelechova, po které šel se svou rodinou. Šel do Moábské země. Jen na krátkou dobu, tak to mínili – ale bylo z toho 10 roků a všichni muži té rodiny zemřeli (Rut 1).

Co udělali synové proroků? Udělali tu jedinou správnou věc: zůstali tam, kde byli, a seděli před Elizeem. Použití pro křesťany je jasné: zůstávat tam, kde Pán zaslíbil Svoji přítomnost, a čekat prostě na Něho. Potom Elizeus řekl svému služebníkov: „*Přistav hrnec veliký.*“ Byl Elizeus nevědomý ohledně situace, když si žádal velký hrnec v době hladu? Jistě by bylo dosti nesnadné naplnit malý hrnec, takže někteří z lidu by obdrželi alespoň nějakou potravu. Ne, víra si vždy žádá velký hrnec, protože důvěřuje Pánu, že opatří dost pro každého. Když se scházíme ke službě Slovem, můžeme přijít s velkým hrncem a očekávat, že Pán dá každému z nás slovo pro tu chvíli, ale také že dá slovo pro společnost jako celek. Jeho Slovo je dosti bohaté, aby stačilo pro všechny naše potřeby.

Ale pak se problém zvětšil: jeden z nich vyšel do polí, aby nasbíral nějakou potravu. Šel, aniž by dostal nějaký příkaz od Elizea. Ve skutečnosti se ho ani nezeptal, zda má jít. Elizeus žádal svého služebníka, a nikoho jiného, aby to udělal. Ten, který šel (jako většina jiných), může být přirovnán k mladému nebo nezralému věřícímu, který nemá rozeznání, protože o potravě, kterou přinesl, čteme: „*Neznali toho.*“ Vypadalo to pěkně, ale on neviděl problém, který s tím byl spojen. Dnes tu je velké pole, kde můžeme najít všelijakou „duchovní potravu“: literatura, nahrávky a videa na internetu. Snad to shledáváme být zajímavým. Můžeme být pokoušeni sebrat něco zde a tam a dát to do hrnce. Čteme, že to nakrájel. Nepřítel nepřináší chybné učení způsobem tak zjevným, že si toho každý všimne, ale jen kousek po kousku. Avšak i tak výsledek bude ten, že v hrnci je smrt – nebezpečné vlivy pro duchovní život věřících.

Avšak když si to uvědomili, udělali tu jedinou správnou věc: Volali k prorokovi. Obrátili se k tomu, který mluví o Pánu Ježíši, a on měl na ten problém odpověď.

Elizeova odpověď je: Přineste mouku. Mouka (nebo jemná /bělná/ mouka mluví o Kristu, zvláště v Jeho dokonalém lidství. Zaměstnávat se požehnanou Osobou Pána Ježíše je ten nejlepší způsob, jak být založeni v pravdě a nebýt odváděni pryč cizími učením, která nejsou učením Krista. Potom potrava, kterou jim Elizeus předložil, už nepřinášela smrt, ale byla dobrá a výživná.

Ztracená sekera (2. Královská 6,1-7)

Tato situace je opačná než předcházející. Už není hlad, ale Pán požehnal synům proroků a místo, kde bydleli, se jim stalo příliš těsným. Přemýšleli o tom, jak by mohli problém vyřešit. Zamýšleli jít k Jordánu a vystavět místo, které by se hodilo pro jejich nové okolnosti. Ale se svými myšlenkami nezačali nezávisle na proroku Elizeovi. Mohou pro nás nastat situace, kde Pán požehnal nám a Svému dílu mezi námi, takže mohou být nezbytné nějaké změny. Je jistě dobrá věc pro nás, jestliže máme myšlenky na to, jak by se to mělo udělat. Ale dejme pozor, abychom nejednali nezávisle na našem Pánu. Synové proroků představili své myšlenky Elizeovi a čekali na jeho odpověď. Když jim řekl, aby šli, měli jeho svolení, a tak mohli jít.

Ale oni to neudělali. Alespoň jeden z nich měl další přání: Chtěl, aby Elizeus šel s nimi. Jak je dobré, když nechceme svolení Pána pro to, co děláme, ale když také máme touhu mít Jeho osobní společenství v té snaze. To bude skutečným požehnáním ve všem, co děláme v díle Pána.

Na jiné úrovni mohli být synové proroků spatřováni jako mladší, kteří chtějí mít s sebou staršího služebníka (Elizea). Je to šťastný rys, když mladší služebníci se nejenom ptají starších bratrů ohledně svých myšlenek, ale mají také přání mít je s sebou při svých snahách. To se ukáže jako velké požehnání. Elizeus jistě nebyl muž, který kácel stromy. Jsou části Pánova díla, kde podstatnou věcí je energie a síla mladších, ale později mohou čelit problémům, kde se vyžaduje nikoli energie a síla, ale moudrost a zkušenost, a kde někdo podobný Elizeovi jim jako otec v Kristu může dát zdravou radu.

Jako v uvedeném případě, i zde problém vyvstal náhle: „*Sekera spadla do vody. Tedy zvolal a řekl: Ach, pane můj, a ta ještě byla vypůjčená.*“ První reakce byla: „*Ach, pane!*“ Jak je dobré, jestliže víme, kam se obrátit v našich problémech a výzvách v našem díle pro Pána i ve všech oblastech našeho života.

Ztratil sekeru. A ta byla vypůjčená. Chtěl bych učinit dvě použití z těchto slov, která se mohou zdát postavena jedno proti druhému, ale obě jsou pravdivá v duchovním smyslu:

- Z jednoho pohledu my všichni pracujeme s vypůjčenými sekerami. Každý dar, každou schopnost, kterou máme, máme shůry. A všichni jsme vděční za mnohé, kteří pracovali před námi a vykonali cennou práci, na které my můžeme stavět. Také jsme se mnohému naučili od učitelů minulé doby, kteří nám pomohli porozumět Písmům a učít jim dnes druhé. To by nás mělo udržovat pokornými. Kdybychom na to měli zapomenout, mohli bychom ztratit svoji sekeru! Mohli bychom být schopni dělat mnoho hluku v lese s násadou, ale už to není od Pána. Pavel to jasně ukazuje, jak pošetilé je zapomínat, že všechno, co máme, máme od Pána, a že to není naše, ani to není něco, na co my můžeme být pyšní: „*A co máš, ježto bys nevzal? A když jsi vzal, proč se chlubiš, jako bys to nevzal?*“ (1. Kor. 4,7)
- V jiném smyslu je osudné, jestliže pracujeme pouze s vypůjčenými sekerami – to jest, jestliže věci, kterým jsme se naučili, se nikdy nestaly naším osobním vlastnictvím, nýbrž zůstávají jen zkušenostmi někoho jiného. Jinými slovy, nikdy jsme nevložiteli svou nohu na tyto pravdy. „*Každé místo, po kterém šlapati budete nohama svýma, dal jsem vám, jakož jsem mluvil k Mojžíšovi.*“ (Jozue 1,3) Snad jsme velmi obratní v reprodukování věcí, které jsme slyšeli, ale není tu moc Pánova Ducha. V těchto případech, jak jsou zmíněny výše, je jedinou pomocí obrátit se k Pánu se slovy: „*Ach, Pane!*“

Pak následuje zajímavý dialog. Elizeus se ptá: „*Kam upadla?*“ A syn proroků mu ukázal to místo. V takovém případě nám Pán chce ukázat, kde to vše začalo. Kdy

to začalo, že jsi zapomněl, že všechno, co máš, je jen dar a nic, na co můžeš být pyšný? Kdy to začalo, že sis uvědomil, že všechny tyto věci nejsou něco, co bys měl jako své vlastní? Možná, že v prvním případě musíš připustit, že to bylo, když lidé tě chválili za tvou službu nebo když sis uvědomil, kolik lidí tě sledovalo na internetu; tehdy ses stal pyšným a nezávislým. Ve druhém případě si uvědomíš, že všechna tvá služba nemá žádnou sílu, není to skutečně něco, co osobně vlastníš. Opět: Člověk musí mít ve vlastnictví věci, kterým učí.

Jaká byla odpověď tentokrát? Elizeus mu ukázal dřevo. Kousek dřeva byl hozen do vody a „*vyplynula sekeru*“. Ten kousek dřeva mluví o Kristově kříži. Všechny ty problémy, o kterých byla zmínka výše, musí být přineseny pod Kristův kříž. Zde si uvědomujeme, že jsme zemřeli s Ním. Není žádný důvod pro to, abychom na něco byli pyšní, a v takovém postoji můžeme být užiti pro požehnání mnoha způsobů. Nikdy neztrácejme ze zřetele kříž ve všem, co děláme.

Elizeus vykonal zázrak, když opět nechal vyplavat železo, ale nevykonal ten zázrak způsobem, aby železo vyskočilo zpátky do ruky toho mladého muže. Ne, Elizeus mu řekl: „*Vezmi ji sobě. Kterýž vztáh ruku svou, vzal ji.*“ Chceme-li být užiteční pro Pána, musíme být ochotni přijmout kritiku od Pána (možná skrze druhé, je-li založena na Písmu). Nesmíme být uraženi, a jistě by výtka od Pána neměla být brána jako ospravedlnění toho, že se vzdáme. Musíme vzít zase sekeru a pokračovat v práci poté, co jsme se naučili své lekci.

Apoštol Petr je toho dobrým příkladem. Když si myslel, že nikdy nezapře svého Pána, byla to chvíle, kdy, abychom tak řekli, ztratil svou sekeru. Když v zahradě skutečně zapřel svého Pána, stalo se zřejmým, že ji ztratil. Ale v Janu 21, když ho Pán obnovil, dostal sekeru zpátky a zase ji vzal. A ve Skutcích ho vidíte, jak ji mocně používá pro požehnání mnohých a pro slávu svého Pána.

Michael Vogelsang, T&T, 04/2021

Smrt v hrnci

„Potom Elizeus navrátil se do Galgala. Byl pak hlad v té zemi, a synové proročtí seděli před ním. I řekl mládenci svému. Přistav hrnec veliký, a navař kaše synům prorockým. Protož vyšel jeden na pole, aby nasbíral zelin, a našel rév polní, a nasbíral z něho tykví polních plnou sukni svou, a přišed, skráljel to do hrnce, aby navařil kaše; nebo neznali toho. I vylili mužům těm, aby jedli. Stalo se pak, když jedli tu kaši, že zkríkli a řekli: Smrt v hrnci, muži Boží! A nemohli jísti. Kterýžto řekl: Vezměte mouky. Kteréž nasypav do hrnce, rozkázal vylíti lidu. I jedli, aniž co zlého bylo v hrnci. (2. Královská 4,38-42)

Toto krátké vyprávění ze života proroka Elizea zůstává poučením dodnes. Pavel v Římanům 8,6 píše: „*Neboť smýšlení těla je smrt.*“ To se zdá být základním učením této krátké události, která také obsahuje pro nás praktické naučení.

Dotýká se to lidu

Elizeus je předobraz našeho Pána, který jedná v milosti a milosrdenství. Synové proroků představují lidi spojené s Pánem Ježíšem, aby se od Něho učili (Jeho učedníci). Ti sedí před Elizeem. Elizeův služebník, který měl vařit kaši, se zdá být poukazem na Ducha Svatého, který zajišťuje, že můžeme přijímat Slovo Boží, takže se stává naší duchovní potravou.

V Galgala

Elizeus a jeho učedníci jsou v Galgala, důležitém místě v historii izraelského lidu. Bylo to první místo, kde tábořili po přejití Jordánu. Tam byla vykonána obřízka. Pro nás toto místo symbolizuje soudní konec těla (v nás přebývajícího hříchu) ve smrti Krista. Bůh odsoudil tělo ve smrti našeho Pána a vyhlásil nad ním soud (Kol. 2,11-15). Tělo bylo před Bohem odsouzeno ve smrti Krista, protože v něm není nic dobrého. Věřící zemřel s Kristem (Kol. 3,3). Tak Bůh vidí ty věci.

Nicméně může být naší zkušeností, že tělo se znovu a znovu stává aktivním. To je to, čemu nás učí příběh v 2. Královské 4; proto není v těch verších nadarmo zmínka o Galgala. I když jsme zemřeli s Kristem a tělo bylo odsouzeno, stále se může ukazovat v životě věřícího. Proto nás Pavel napomíná, abychom mrtvili své údy, které jsou na zemi, tj. abychom odsuzovali působení těla navenek (Kol. 3,5).

Hlad v zemi

Může se zdát udivující, že na místě jako Galgala byl hlad, zvláště když tam byl přítomen Elizeus. Hlad v zemi ukazuje na špatný stav a na nevěrnost v izraelském lidu (5. M. 28,15-44). Kdyby poslouchali svého Boha, nebyl by tam hlad. Pro nás hlad představuje nedostatek duchovnosti. Bůh na nás vkládá Svou ruku (osobně a kolektivně), jestliže se od Něho odvracíme. Je tam nedostatek, věc, kterou často vidíme ve spojení s prorokem.

Sedění před Elizeem

Důležitou věcí je: Co děláme v dobách duchovního nedostatku mezi Božím lidem? Kniha Rut nás učí, že je osudné odcházet ze správného místa. Odchod nikdy problém nevyřeší. Zde máme jiné naučení. Synové proroků sedí před Elizeem a zjevně očekávají, že je nasytí. Chování těchto mladých mužů nám ukazuje cestu a motivuje nás k tomu, abychom zůstávali s naším Pánem (srv. s Janem 5,68). Buďme jako Marie z Betanie, která s plným přesvědčením zaujala místo u nohou našeho

Pána a zůstala tam. V Žalmu 33,19 žalmista říká: „... a živil je v čas hladu.“ V našich dnech cítíme duchovní nedostatek, a přece známe Toho, který naplňuje každou potřebu.

Příkaz

Elizeus nyní svému služebníkovvi přikazuje, aby přistavil velký hrnec. To se může zdát překvapující. Jak můžeme myslet na velký hrnec ve dnech hladu? Nebyl by malý hrnec přiměřenější? Ale odpověď je, že i ve dnech hladu můžeme očekávat velké věci od velkého Boha. Když On působí skrze Svého Ducha, je tu vždy plnost. Jeho zásoba je neomezená a Jeho sklad je vždy plný. To platí pro naše osobní studium Bible, stejně jako pro naše shromáždění. Čekáme na Něho, a On dává hojně.

Neschválené a nezávislé konání

Jeden ze synů proroků se rozhoduje, že půjde na pole sbírat zeliny. Činil tak bezpochyby s dobrými úmysly, aby kaši udělal chutnější. A přece odchází, aniž by mu někdo přikázal, aby to udělal. Podobně je dnes nebezpečné, když nečekáme na to, co nám Pán chce dát, ale snažíme se učinit potravu Božího slova „chutnější“ svým vlastním způsobem, když přidáváme něco, co jsme našli sami. V takových okolnostech se stává aktivním tělo, a ihned je v hrnci smrt a všechno je pokaženo. Je mnoho věcí v tomto světě, které se mohou jevit, že dělají Boží slovo chutnějším. Jestliže ve svém životě dovolíme elementy světa a jeho způsob myšlení nebo jiné tělesné myšlenky, náš život víry bude trpět. Myšlení těla je a bude smrt. Boží slovo netoleruje žádný přídavek nebo náhradu. Cokoli přidáme sami o sobě, je oloupí o jeho sílu. Ve 2. Královské 4 by došlo ke smrtelné otravě potravou, kdyby nezasáhl Elizeus.

Dále cíl neospravedlňuje prostředky. Zase: Úmysl mohl být dobrý, avšak výsledek byl katastrofální. Jestliže přidáme k dobré potravě Božího slova cizí věci, důsledky budou vážné. To bylo nebezpečí pro věřící v Kolosách: „*Hleďte, aby vás někdo neobloupil moudrostí světa, a marným zklamáním, uče podle ustanovení lidských, podle živelů světa, a ne podle Krista.*“ (Kol. 2,8) Jestliže ztratíme Krista jako Hlavu, staneme se kořistí jiných věcí. Příměsí skrze lidskou filozofii, ustanovení nebo přikázání jsou nebezpečné a nesou v sobě semeno smrti, i když to není okamžitě viditelné. Křesťanský svět je plný divokých tykví. Je důležité neopouštět Bózovo pole, abychom se poohlíželi po jiné potravě. Jestliže to činíme, riskujeme, že budeme sbírat divoké tykve.

Je zde jiná praktická otázka: Kde „sbíráme“ duchovní potravu sami pro sebe, a snad i proto, abychom ji předkládali svým bratrům? To je zvláštní napomenutí pro bratry, kteří učí, ale má to použití na nás všechny. Sytíme se „*mlékem beze Istí*“ Božího slova (1. Petra 2,2), nebo do něho zamícháváme jiné věci? Na první pohled

snad nerozeznáme falešné učení. Divokou révu a dobré tykve. Náš nepřítel je krajně lstivý. Chce skrývat úskočnost způsobem, který snad na první pohled nerozeznáme.

Rozkrájení tykví

Tykve jsou rozkrájeny a přidány ke kaši. To přispívá k zakrytí úskoku. Dále syn proroka nepřinesl tykve k Elizeovi, ale minul jej. Jestliže chceme přispívat k potravě druhých, musíme nejprve to, co jsme získali, přinést k Pánu, takže On to může obrátit v požehnání. Učedníci v Evangeliích to tak učinili před nasycením zástupů.

Výsledek

Potrava byla rozdělena a teprve nyní se zjevuje smrtelný přídavek. Jestliže před nás je něco položeno jako duchovní potrava, potřebujeme pocvičené oko, abychom viděli, zda to je skutečně potrava pro duši, nebo ne. Schopnost posouzení je pro nás všechny důležitá, a zahrnuje to i veřejné kázání Slova. Korintští byli výslovně vyzýváni k tomuto posuzování (1. Kor. 14,29). Ve svém duchovním životě bychom neměli dělat to, co bychom nikdy neudělali v přirozené sféře svého života (tj. požívat jed).

Zároveň můžeme být povzbuzeni vědomím, že i malé dítě má pomazání od Svatého (1. J. 2,20), které mu umožňuje odhalit blud. I to může ilustrovat reakce synů proroků: instinktivní odvrácení se.

Volání k Elizeovi

Synové proroků dělají tu jedinou správnou věc: Nejenom Elizeovi říkají o problému, ale volají k němu, protože ho uznávají za Božího muže. Pro každý duchovní problém existuje řešení. Potřebujeme se jen v modlitbě obrátit na správnou Osobu.

Elizeova odpověď

Elizeus neustanovuje vyšetřovací výbor, aby se zjistilo, jaká škodlivá substance je v potravě. Takový postup by stejně nepomohl. Místo toho posílá pro mouku a dává ji uvrhnout do hrnce. Důležité naučení pro nás zde je, že nepotřebujeme vždy jednat s každým podvodem. Samozřejmě že musíme poznat blud – ale není nezbytně nutné zkoumat ho v každém případě do detailů.

Mouka je předobraz Krista a čistého učení o všem, co se Ho dotýká. Vše, čím se sytíme jako duchovní potravou, nebo co předáváme druhým, musí být v souladu s Božím slovem – a tak s Kristem.

To bylo řešení problémů, před kterými stáli Koloští. Pavel jim představuje slávu a výtečnost Osoby Krista, ve kterém přebývá všechna plnost Božství (Kol. 2,9). Člověk, který je vycvičený k objevování padělaných peněz, nepotřebuje znát všechny padělané bankovky, ale jen ty skutečně platné. Lodivod, který chce řídit loď správnou cestou, obklopenou útesy, nemusí znát umístění každého jednotlivého útesu, ale jen musí vědět, kudy probíhá správná cesta. Věřící, který chce chodit s Pánem, nemusí znát cizí hlasy, ale jen hlas dobrého Pastýře. Potřebujeme rozeznávat „to pravé“ a být naplněni Kristem a Jeho Slovem. Pak můžeme s radostí a potěšením požívat potravu, kterou opatřuje.

E. A. Bremicker, T&T, 04/2021

Plačící prorok „týmž bídám jako i my poddaný /týchž pocitů/“

Bible popisuje Elizeova předchůdce, Eliáše, jako „člověka, týmž bídám /pocitům/ poddaného, jako jsme my“, jako povzbuzení pro nás, abychom se s vážností modlili, jako to činil on (Jakuba 5,17). Eliášovy modlitby byly vyslyšeny ne proto, že by v něm bylo něco, co by ho činilo lepším, než jsme my. Spíše byly vyslyšeny, protože se modlil vážně, i když v jeho životě (podobně jako v našich životech) byly některé slabosti víry a pocity, vzbuzené okolnostmi a prožitky (např. 1. Král. 19,1-14).

Podobně jako jiní zbožní mužové a ženy, které nám Písmo dává za příklad, byl Elizeus také „týchž pocitů, jako jsme my“. Ve 2. Královské 3 byl požádán bezbožným králem Izraele, aby jemu a dvěma dalším králům, judskému a idumejskému králi, poradil ve spojení s jejich válkou proti Moábským. To, že k němu Jehoram přišel jen kvůli vlastnímu prospěchu a bez jakékoli víry v Boha nebo touhy líbit se Mu, a že Jozafat vstoupil do takového nesvatého spojení s Jehoramem, asi Elizeovi způsobilo takový zármutek a zklamání, a možná rozrušení a pocit marnosti, že se stalo něco, o čem nečteme ve spojení s žádným jiným pohledem na jeho službu: nedovedl rozeznat Hospodinovy myšlenky, a vyžádal si hudbu na strunný nástroj, aby zmírnila jeho pocity, dříve než byl schopen vypovídat Boží výroky (v. 15).

Při této příležitosti Elizeus nedosahoval Pána, Muže bolesti (Iz. 53,3), který byl konfrontován s mnohem trýznivějšími pohledy a zážitky během Své veřejné služby, ale měl Své ucho otevřeno, takže mohl mluvit jako každý den poučený (Iz. 50,4-5), v každém okamžiku, kdy to bylo potřebné, a bez pomoci strunného nástroje nebo jiné přirozené pomoci. Avšak tato událost je napsána pro naše povzbuzení a naučení (1. Kor. 10,11; Řím. 15,4). Pán uznává, že naše emoce a city mohou být dočteny obtížemi, jimiž procházíme, účinky hříchu, jichž snad jsme svědky ve svém

každodenním životě, odporováním hříšníků proti nám, nebo v některých příležitostech našimi slabostmi nebo dokonce selháními. Zatím co bychom se měli snažit prožívat pokoj, který nám Pán dal (to jest Jeho vlastní pokoj ve všech okolnostech: Jan 14,27), měli bychom si také uvědomovat, že snad takoví vždy nejsme a že jako výsledek toho naše schopnost sloužit Pánu nebo chodit, jak je to Jeho hodné, může být nepříznivě dotčena. Když vidíme, že se to stalo, udělejme si čas k utišení svých citů a emocí tím, že vstoupíme do Božích svatyní a hledáme věci, které jsou nahoře (Žalm 73; Kol. 3,1). Myšlenky na Krista mohou osladit hořkost života v bezbožném světě (2. M. 15,23-25). Abychom si byli jisti i tehdy, když si nejsme vědomi toho, že se to stalo, učiňme také svou praxí to, že budeme mít období zvažování a modlitby, dříve než začneme nějakou činností služby.

Když uznáváme, co jsme od přirozenosti, mělo by nás to vést k pozvedání rukou druhých, které snad vidíme, že klesají (jak jsme napomínáni k tomu, abychom to činili ve spojení s našimi vlastníma rukama v Židům 12,12). Když Elizeův služebník nesdílel jeho víru a duchovní porozumění tomu, co Bůh činil syrské armádě, Elizeus ho nekáral, ale milostivě se modlil, aby oči jeho služebníka byly pro jeho povzbuzení otevřeny (2. Král. 6,15-17).

Jeden z proroků, kteří přišli po Elizeovi, totiž Jeremiáš, obdržel přezdívku „plačící prorok“, nejspíše jako výsledek zármutku, často vyjadřovaného v knize, která nese jeho jméno, a v knize, která následuje (Pláč Jeremiášův). Když Jeremiáš nařiká nad minulými a budoucími zkušenostmi Židů, je nastíněním proroka, který bude Bohem vzbuzen později zvláštním způsobem, totiž Pána Ježíše Krista (5. M. 18,15; Sk. 3,22). Při četných příležitostech ve Svě veřejné službě byl Pán pohnut soucitem vůči zástupům (např. v Mat. 9,36) a hlubokými city k jednotlivcům s duchovní potřebou (např. v Marku 10,21). Šel dokonce tak daleko, že plakal, když zvažoval, co mohl být pro Jeruzalém, a jaká zkáza přijde na město a jeho obyvatele jako výsledek Jeho zavržení (Luk. 19,41-44).

Elizeus byl také plačící prorok. Ve 2. Královské 8,11-12 hleděním na kruté skutky, kterých se Hazael dopustí poté, co se stane králem Sýrie, vedlo Elizea k slzám. Zatím co Hazael bude jednat jako Boží služebník, vykonávající soud nad Jeho lidem kvůli jeho nevěrnosti (jako Nabuchodonozor mohl být popsán podobným způsobem v Jeremiášovi 25,9), Elizeus měl pravdu, když cítil velký zármutek kvůli hrozným věcem, které bude trpět Boží lid, který byl také jeho vlastním lidem. Je v tomto ohledu nastíněním Pána, a nemohla tu být žádná kritika Pánova pláče nad Jeruzalémem – ve skutečnosti by zpráva o tom dokonalém člověku byla bez toho neúplná.

Jaké jsou naše city vůči lidu Páně? Pokud jde o ty, kterým snad jsou dány příležitosti, aby sloužili čas od času Božím slovem, zvažujeme duchovní stav těch, ke kterým budeme mluvit, a hledáme Pánovu pomoc, abychom byli schopni předkládat to, co je pro ně nezbytné, aby v tom čase slyšeli, majíce přítom na zřeteli, že Pán

stojí uprostřed Svých shromáždění jako soudce (Zj. 1,12-16)? Soud nyní začíná u domu Božího (1. Petra 4,17) a ve svůj čas se všichni zjevíme před soudnou stolicí Krista (2. Kor. 5,10). Služba povzbuzující povahy může být ochotně přijímána. Samozřejmě, že taková slova mohou být pomocí a jsou nezbytná. Ale zvaž Pavlovu službu v Efezu, která byla strukturovaná a systematická, pokrývající pokání k Bohu a víru v našeho Pána Ježíše Krista, radostnou zvěst o Boží milosti, království a rozličnou Boží radu. K tomu Pavel nepřestával napomínat křesťany v Efezu se slzami (Sk. 20,17-31). Je to smutný stav, jestliže někteří z nás si nikdy nepřipomenou svoji výsadu mít užitek ze služby tohoto charakteru. Kéž ti, kteří mají příležitost mluvit k Božimu lidu, pamatují, že není žádnou hanbou být plačícím prorokem.

Mark Grasso, T&T, 04/2021

Elizeova smrt

Podle toho, co nám říká Písmo, sloužil Elizeus Bohu veřejně ve svých dvaceti a třiceti letech – a možná ještě ve čtyřiceti. Ale když připočteme roky vlády králů, kteří vládli v době jeho života, ukazuje se, že když zemřel, muselo mu být více než osmdesát let.² To nás varuje před tím, abychom si mysleli, že máme mnoho let nazbyt, než začneme sloužit Pánu – může se stát, že nám nedá příležitosti (nebo i roky), které pro budoucnost očekáváme. Na druhou stranu bychom se neměli považovat za přebytečné, když stárneme a naše zdraví už není tak dobré jako v minulosti. On nám podle Své vůle dá novou práci, kterou máme konat a která se hodí do našich okolností.

Eliáš uvrhl svůj plášť na Elizea, když Elizeus pracoval na rodinném statku (1. Král. 19,19). Přes své mládí byl zjevně dobře vybaven pro odpovědnost, kterou mu svěřili jeho rodiče, ale „šel za Eliášem“ (v. 21) a „lil vodu na ruce Eliášovy“ (2. Král. 3,11) – to znamená, že se staral o praktickou a osobní podporu proroka v jeho službě. To ho připravilo pro jeho vlastní prorockou službu, charakterizovanou milostí v přinášení požehnání Božimu lidu v jeho těžkostech, ačkoli ty byly často výsledkem jejich vlastní slabosti a selhání. Nyní je na svém smrtelném loži a od po-

² Když vezmeme v úvahu to, co Elizeus dělal, když začal následovat Eliáše (1. Král. 19,19), muselo mu být něco přes dvacet let. Achabova vláda pokračovala ještě alespoň tři roky (1. Král. 20,1-2; 22,39-40). Potom jeho synové Ochoziáš a Jehoram (či Joram) vládli dva roky a 12 let (v. 51; 2. Král. 3,1). Po zabití Jehorama vládl Jéhu 28 let a Joachaz, jeho syn, 17 let (2. Král. 10,36; 13,1). I kdyby první a poslední roky těchto králů nebyly úplné roky, tyto roky vlády, jsou-li sečteny, dosahují celkem 60 let. Je také možné, že Elizeus, než zemřel, žil ještě několik let za vlády Joachazova syna Joasa.

sledního zaznamenaného činu – od poslání jednoho ze synů prorockých k pomazání Jéhu za krále (2. Král. 9,1-3) – je oddělen dobou více než 40 letou. Ale to, co se dále děje, ukazuje, jak velmi milost, již sloužil druhým, formovala jeho osobně. Ačkoli byl starý a nemocný, je předobrazem Krista, jako jím byl ve své dřívější službě. Je „*jako strom štípený při tekutých vodách, který ovoce své vydává časem svým, jehožto list nevadne, a cožkoli činiti bude, šťastně mu se povede*“. Král, který ho přichází navštívit u jeho smrtelného lože, je „*ne tak,... ale jako plevy, které rozmítá vítr*“ (Žalm 1,3.4).

Joas znamená „daný (nebo ustanovený) Hospodinem“, ale on popírá své jméno – stejně jako zbytek králů v království deseti pokolení „*činil to, co jest zlého před očima Hospodinovými*“ (2. Král. 13,11). Písmo shrnuje smutný průběh jeho vlády jen ve čtyřech verších (verše 10-13); jen jedna skutečnost nápadně vystává, a to když se mluví „*o síle jeho, kterou bojoval proti Amaziášovi, králi Judskému*“ (v. 12). Vyznačoval se tím, že bojoval proti svému „bratrskému“ králi, ačkoli oba byli ohrožováni svými pohanskými sousedy. Jak je to smutné dávat se do války s Božím lidem, když bychom měli vzdorovat „*protivníku našemu ďáblovi*“ (1. Petra 5,8.9). Jeho vláda byla součástí historie království Izraele, která vedla k jejímu předání do rukou Asýrie o nějakých 120 let později (2. Král. 17,6). Ale náhle se v 2. Královské 13,14 dozvídáme, že věci mohly být zcela jinak. Duch Svátý, s uctivostí řečeno, převíjí jeho život zpět k události, kdy navštívil Elizea. Není pochybností o tom, že my všichni si připomínáme klíčové události ve svém životě, dokonce si je jakoby přehráváme znovu ve svých myšlenkách, když se stalo něco, co změnilo jejich běh – anebo co mělo potenciál tak učinit – ať k dobrému nebo ke zlému. V Joasově případě to byl potenciál k dobrému, ale on a jeho lid z něho nikdy neměli užitek. Proč ne? Vždyť se nakonec jeho slzy a jeho slova u prorokovy postele jeví příznivé a on dokonce řekl to samé, co Elizeus zvolal v oněch dřívějších letech, kdy byl Eliáš vzat do nebe: „*Otče můj, otče můj, vozové Izraelští a jízdo jeho!*“

Dříve než odpovíme na tuto otázku, měli bychom se podívat na muže v posteli. V místnosti je okno, a tak můžeme na něho myslet jako na ležícího s nebeským světlem na své tváři (v. 17). Na rozdíl od Eliáše nezoufá proto, že lid zavrhl jeho slova (1. Král. 19,14). Jako Pavel poručil svou službu rukám Pána, když Mu předtím věrně sloužil (2. Tim. 1,12). Mohli bychom říci, že je tak pokojný, jako je muž, který ho navštívil, bázlivý, i když je v plném zdraví. Elizeus je mravně muž Boží, což je výraz, který o něm Písmo užívá více než o všech ostatních dohromady. Stál zde pro Boha v den zlý (Ef. 6,13) a opět, jako Pavel, bojoval dobrý boj (2. Tim. 4,7). Ale přes všechny tyto vlastnosti neříká Joasovi: „Nemysli, že proto, že jsi mne před mou smrtí navštívil, si můžeš činit nárok na dvojnásobný díl ducha, který jsem já obdržel, když jsem viděl Eliáše vystupovat do nebe.“ My bychom snad kvůli tomu, jakým člověkem byl Joas, řekli něco podobného, ale Boží milost v Elizeovi přeskakuje k jeho slzám a slovům. Obrací se v pokání a víře k Bohu? Tváří v tvář rostoucím

vojenským hrozbám si je Joas dobře vědom toho, že prorok je ten jediný, kdo byl schopen osvobodit národ od jeho nepřátel v minulosti (2. Král. 3,16-18; 6,8-10.18-23; 7,1.18). Andělské vojsko, které vykonalo soud na nepřítelích Izraele pod Božím vedením a které přišlo mezi Elizea a Eliáše ve formě „*koňů a vozů ohnivých*“ (2. Král. 6,17), mu bylo během jeho služby k dispozici.

Milost jde daleko a muž jako Elizeus nikdy nedovoluje nepříznivým okolnostem nebo selhání druhých potlačovat Boží touhu žehnat. Je dobře možné na něho uplatnit Pavlova slova: „*Neoblevujeme, ale ačkoli ten zevnitřní člověk náš ruší se, však ten vnitřní obnovuje se den ode dne.*“ (2. Kor. 4,16) Říká: „*Vezmi v ruku svou lučičtě;*“ a dává královi instrukci, aby položil svou ruku na luk, a tak nám připomíná Davidova slova: „*Učí ruce mé boji, tak že lámu i lučičtě ocelivé rukama svýma.*“ (Žalm 18,35) Joas, bezpochyby překvapen, poslechne, a když tak činí, prorok klade svou ruku na jeho. Snad je těžké si to představit, neboť Elizeus byl v posteli a také mu říká, aby otevřel okno k východu – k vycházejícímu slunci – ale poselství je jasné: Jestliže máš uvést nový den požehnání pro Boží lid, musíš mě nechat vést tě ve všem, co děláš. Pavel mohl říci Filipským: „*Spolunásledovníci moji buďte, bratří, a hledte na ty, kteří tak chodí, jako máte příklad na nás.*“ (Fil. 3,17) Elizeus je přebobraz Krista, a toto je krásná ilustrace způsobu, jak musíme dovolit Kristu, aby převzal řízení našeho života, jestliže máme pro Něho žít. Když Elizeus říká: „*Střel!*“, (téměř slyšíme, jak se jeho hlas zesiluje do crescenda), král střelí a prorok vyslovuje své poslední zaznamenané proroctví: „*Střela spasení Hospodinova a střela vysvobození proti Syrským; neboť porazíš Syrské v Afeku, až i do konce vyhladiš je.*“ (2. Král. 13,17) Ačkoli byl v posteli, chodil „*vírou, ne skrze vidění*“, a byl „*doufanlivě myslí...*“ a „*oblíboval raději vyjít z těla, a přijít k Pánu*“ (2. Kor. 5,7.8) – alespoň do té míry, jak to věřící v těch dnech mohl činit v očekávání svého podílu po smrti.

Elizeova slova souhlasí s tím, co čteme předtím o Boží odpovědi na modlitbu Joachaza, Joasova otce, když „*rozhněvala se prchlivost Hospodinova na Izraele, a vydal je v ruku Hazaele, krále Syrského, a v ruku Benadada, syna Hazaelova*“. „*Ale když se modlil Joachaz Hospodinu, vyslyšel jej Hospodin. Viděl zajisté trápení Izraelské, že je sužoval král Syrský. Proto dal Hospodin Izraelovi vysvoboditele, a vyšli z ruky Syrských i bydlili synové Izraelští v příbytcích svých jako kdy prvě.*“ (2. Král. 13,3-5) Zdá se, že vysvoboditel, o kterém tyto posledně jmenované verše mluví, je Joas. ale jestliže má naplnit tuto roli, je zapotřebí více: musí vlastnit vnitřní skutečnost víry, nejenom být veden jejím duchem v jiném. Elizeus mu říká: „*Vezmi střely*“, a Joas je bere – až sem to bylo dobré – ale když prorok řekne: „*Střílej k zemi!*“ – udělá to jen třikrát. Energie skutečné víry v něm není, a prorok je rozhněvaný: „*Měl jsi pětkrát neb šestkrát střeliti, ježto bys byl porazil Syrské, až bys je i do konce byl vyhladil; nyní pak jen po třikrát porazíš Syrské.*“ (verše 18 a 19) Tento svatý hněv je zrozen z úzkostné péče o Boží slávu a o požehnání Jeho lidu (Ef. 4,26). Potenciál pro dobré se rozplývá, a v té chvíli prorok, starý a nemocný, ale plný

božské horlivosti, leží zklamaný na loži, zatím co král v rozkvětu je na zemi a skloněn nad šípy, je jako nalomená třtina. Kdyby ponechal Bohu, aby převzal v jeho životě vedení, byl by Josefem, předobrazem Krista podle Jákobových slov: „*Však zůstalo v síle lučiště jeho, a zsilila se ramena rukou jeho z rukou mocného Jákoba; odkudž byl pastýř a kámen Izraelův.*“ (1. M. 49,24)

Elizeus přijímá smrt jako část charakteru své služby milosti. Když tak činí, přece se opět stává předobrazem Krista: „*Potom umřel Elizeus, a pochovali ho. Lotřikové pak Moábští vtrhli do země nastávajícího roku. I stalo se, když pochovávali jednoho, že uzřevše ty lotřiky, uvrhli muže toho do hrobu Elizeova. Kterýžto muž, jak tam padl, a dotekl se kostí Elizeových, ožil a vstal na nohy své.*“ (2. Král. 13,20-21) Tyto verše pokračují a říkají o Izraeli: „*A milostiv jsa jim Hospodin, slitoval se nad nimi, a popatřil na ně.*“ A dále: „*Joas, syn Joachazův, pobral zase města z ruky Benadada, syna Hazaelova, která byl vzal z ruky Joachaza, otce jeho válečně, neboť po třikrát porazil ho Joas, a navrátil města Izraelská.*“ (verše 23 a 25) Tak se stalo, že se Elizeovo poslední proroctví naplnilo. Jeroboám, králův syn, dosahuje dokonce větších vítězství (2. Král. 14,27), a tím ukázal, že Bůh by skrze ně mohl učinit, a učinil by, mnohem, mnohem více, kdyby se jen k Němu s vírou obrátili. On je skutečně „*Bůh vší milosti*“ (1. Petra 5,10).

Můžeme si být jisti, že Elizeus důvěřoval v Boží schopnost vykonat Svou vůli. Ten, jehož byl nastíněním svou vlastní službou milosti, bude také trpět zavržení od Svého lidu (Luk. 4,27-29), ale smrtí na kříži položí dokonalý základ pro Boží slávu a pro požehnání Židům i pohanům: „*Ale Bůh, bohatý jsa v milosrdenství, pro velikou lásku svou, kterou zamiloval nás, také i nás, když jsme mrtvi byli v hříších, obživil spolu s Kristem, (milostí spasení jste) a spolu s ním vzkřísil, i posadil na nebesích v Kristu Ježíši.*“ (Ef. 2,4-6) Kéž jsou naše srdce pocvičena, aby se pozvedala v energii víry podle Božích myšlenek a zaslíbení a žila pro Něho a Jeho lid, dokud Pán Ježíš nepřijde, aby nás vzal domů do nebe.

Simon Attwood, T&T, 04/2021

